

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Miten edistämme asukkaiden hyvinvointia?

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointisuunnitelma
2024–2025

Aluevaltuusto hyväksynyt 16.9.2024

Suunnitelman otsikot

1. Mikä hyvinvointisuunnitelma on?
2. Mihin keskitymme ja pyrimme asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi vuosina 2024–2025?
3. Mitä teemme yhdessä? Mitä Pohde tekee?
4. Miten teemme yhteistyötä?
5. Miten arvioimme toteutumista?
6. Mitä voimme saavuttaa?
7. Miten valtio kannustaa edistämään asukkaiden hyvinvointia (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin)?
8. Miten teimme suunnitelman? Miten lausunnot ja palautteet vaikuttivat suunnitelmaan?

1. Mikä hyvinvointisuunnitelma on?

Hyvinvointikertomus on tehty ennen hyvinvointisuunnitelmaa

Pohteen aluevaltuusto on hyväksynyt Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen 12.6.2023. Tutustu kertomukseen [Pohteen verkkosivulla](#).

Hyvinvointikertomus kertoo viime vuosien tilanteen siitä,

- miten Pohjois-Pohjanmaan asukkaat voivat
- miten asukkaiden hyvinvointi on muuttunut
- mitä olemme tehneet asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kertomuksen avulla olemme valinneet asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tärkeimmät asiat, joita pitäisi parantaa vuosina 2024–2025.

Sanomme niitä **hyvinvoinnin edistämisen painopisteiksi**.

Kertomus asukkaiden hyvinvoinnista

Tämä hyvinvointikertomus on hyväksytty:

- Yhdyspintalautakunnassa 15.5.2023
- Aluehallituksessa 23.5.2023
- Aluevaltuustossa 12.6.2023

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen useita muita suunnitelmia

Laki velvoittaa hyvinvointialuetta tekemään hyvinvointisuunnitelman. Suunnitelma täydentää hyvinvointialueen muita strategisia asiakirjoja. Tutustu niihin [Pohteen verkkosivulla](#).

Hyvinvointialueen työntekijät ovat tehneet myös **muita suunnitelmia**, jotka liittyvät asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Ne ovat liitteenä. Osa niistä on lakisääteisiä (merkitty merkillä §).

Hyvinvointialueen strategia							
Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma				Pelastustoimen palvelutasopäätös			
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2024–2025							
Hyvinvointisuunnitelma 2024–2025							
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma §. Sisältää neuvola-suunnitelman § ja opiskeluhuollon suunnitelman §.	Työkyky-ohjelma	Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma §	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma	Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma	Suunnitelma terveyden edistämisestä Pohteen sairaaloissa	Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma

[Tutustu suunnitelmaan ja sen liitteisiin hyvinvointisuunnitelman verkkosivulla](#)

Koskeeko hyvinvointisuunnitelma vain Pohteen toimintaa?

Hyvinvointisuunnitelma ei ole vain Pohteen vaan **Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelma**. Sen lähtökohtana ovat asukkaat ja heidän hyvinvointinsa eikä yksittäinen organisaatio.

Suunnitelman tavoitteet liittyvät ongelmiin, jotka ovat nykyajalle tyypillisiä **viheliäisiä ongelmia**.

Niihin ei ole olemassa yhtä helppoa ratkaisua. Pohteella on keinoja vaikuttaa ongelmiin, mutta se ei pysty yksin ratkaisemaan niitä.

Ratkaisemme tai helpotamme viheliäisiä ongelmia vain, jos Pohjois-Pohjanmaan **toimijat tekevät yhteistyötä**. Toimijoilla tarkoitamme asukkaita, yhteisöjä, kuntia, Pohdetta, muita julkisia toimijoita, järjestöjä ja seurakuntia sekä yksityisiä yrityksiä.

Yhteistyöllä saamme aikaan **yhteisvaikutuksen**.

Sen ansiosta voimme saada aikaan **muutoksia asukkaiden arjessa ja hyvinvoinnissa**.

Hyvinvointisuunnitelma kuvaa tärkeimmät yhteiset tavoitteet, joiden eteen **pyydämme kaikkia tekemään työtä vuosina 2024–2025**.

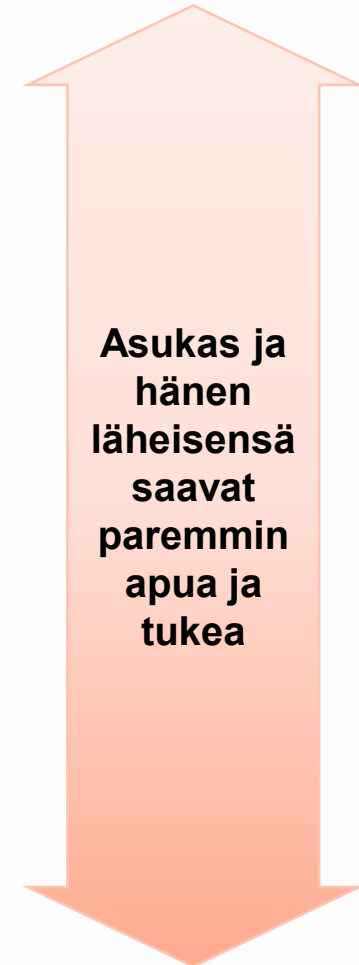
2. Mihin keskitymme ja pyrimme asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi vuosina 2024–2025? (painopisteet ja tavoitteet)

Hyvinvoinnin edistämisen painopiste ja tavoitteet vuosille 2024–2025 Pohjois-Pohjanmaalla

Painopiste	Mielen ja kehon hyvinvointi		
Tavoitteet	<p>Kaikki asukkaat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mielen hyvinvointi paranee 2. Yksinäisyys vähenee 3. Rahahuolet vähenevät 4. Terveellisemmät liikunta- ja ruokailutottumukset 5. Päihteet ja rahapelit haittaavat vähemmän elämää 6. Lähisuhdeväkivalta vähenee 7. Ikääntyvien kaatumiset vähenevät 8. Paloturvallisuus paranee 		
	<p>Lapset, nuoret ja lapsiperheet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Vanhemmuustaidot, tasapainoinen perhearke ja nuorten mielenterveys vahvistuvat <p>Liite: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma</p>	<p>Työikäiset:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Työkyky ja työllisyys paranevat <p>Liite: Työkykyohjelma</p>	<p>Ikääntyvät:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Ikääntyvien hyvinvointi, terveys, toimintakyky ja itsenäinen suoriutuminen vahvistuvat <p>Liite: Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma</p>

**Asukkaiden
yhtenäisyys
hyvinvointia edistävissä
toiminnassa paranee
(katso seuraava dia)**

Asukkaiden yhdenvertaisuus on tärkeä kehittämisen kohde

Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille asukkaille

- Tavoitteena vahvistaa asioita, jotka ovat elämässä hyvin
- Riittää heille, joiden elämäntilanteessa asiat ovat pääasiassa hyvin

Ehkäisevä toiminta heille, joilla on pieni tai kasvava tuen tarve

Koskee elämäntilanteita, joissa asukas ja hänen läheisensä

- tarvitsevat tukea, mutta tuen tarve on vielä pieni tai kasvamassa
- tarvitsevat apua, tukea ja/tai palveluja nopeasti ja heille sopivalla tavalla, jotta tilanne ei pahene

Kaikilla asukkailla ei ole yhdenvertaiset mahdollisuudet ehkäisevään ja hyvinvointia edistävään toimintaan. Siksi on tärkeää parantaa yhdenvertaisuutta esimerkiksi näissä asukasryhmissä ja heidän läheisissään:

- Asukkaat, joiden toimintakyky on pitkäaikaisesti alentunut sosiaalisten syiden vuoksi
  - Elämänkriisin kokeneet
  - Maahanmuuttajat
- Pitkäaikaissairaat ja vammaiset
  - Pitkäaikaistyöttömät
- Vakavasta sairaudesta toipuvat

Asukasryhmät on lueteltu aakkosjärjestyksessä.

3. Mitä teemme yhdessä? Mitä Pohde tekee? (toimenpiteet)

Yhteistyökumppani: Tule mukaan kehittämään hyvinvointia edistävää yhteistyötä

Yhteistyön aiheet	Toimenpiteet vuosina 2024-2025	Kehittämistä koordinoi	Kehittämisessä asiantuntijana
Positiivinen mielenterveys	<ol style="list-style-type: none"> Tunnistamme asukkaiden tyypillisimmät elämäntapahtumat ja -tilanteet, joissa on otollisin hetki ennaltaehkäisylle ja hyvinvoinnin edistämiseksi Tunnistamme asukkaan tarvitseman avun ja tuen ja niitä tarjoavat toimijat ** Sovimme toimijoiden rooleista, vastuista, tehtävistä, yhteisistä käytännöistä ja yhteistyöstä Teemme asukkaille tarkoitetun avun ja tuen ”kartan” Hyödynnämme tietoja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvoinnin edistämisen palvelutarjottimella 	Pohde (järjestämistoiminnot)	Diak ja Oamk
Yksinäisyyden ehkäisy			ODL ja HDL
Rahahuolten ehkäisy			Poske
Elintapaohjaus (sisältää muistisairauksien ehkäisyyn tarkoitetun Finger-elintapamallin)			<ul style="list-style-type: none"> Pohde (terveyden ja sairaanhoidon palvelut, POP-Digi-Hoitotakuu-hanke) Suomenselän Muisti ry (MuistiTerve Pohjois-Suomi -hanke)
Päihde- ja rahapelihaittojen ehkäisy			Pohde (järjestämistoiminnot)
Lähisuhdeväkivallan ehkäisy			Pohde (järjestämistoiminnot)
Kaatumisen ehkäisy			Pohde (kuntoutuspalvelut)
Työkyvyn tuki *			Pohde (työkykyohjelma)

Jos haluat tehdä yhteistyötä, keneen voit olla yhteydessä? [Yhteyshenkilöt hyvinvointisuunnitelman verkkosivulla](#)

* Työkyvyn tuki on otettu mukaan hyvinvointisuunnitelman liitteenä olevasta Työkykyohjelmasta.

** Katso esimerkki avun ja tuen ja niitä antavien toimijoiden tunnistamisesta [Pohjois-Savon hyvinvointialueen verkkosivulta](#).

Tulipalojen väheneminen jätetty pois, koska keskitymme vuosina 2024-2025 Pohteen sisäiseen kehittämistyöhön.

Sovimme yhdessä siitä, mitä kukin tekee ja mitä teemme yhdessä

Tämän sivun linkkien avulla voit tutustua esimerkkeihin siitä, mitä toimijat tekevät vuosina 2024–2025.

Asukkaiden osalta olemme kuvanneet asioita, joita asukkaat voisivat tehdä.

Sivu ja linkit eivät sisällä

- kaikkia toimijoita
- kaikkea tekemistä.

Näitä kehitämme vuosina 2024–2025.

Asukas

Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#)

Läheiset ihmiset

Vapamuotoiset verkostot ja yhteisöt

Järjestöt ja seurakunnat

Lisätietoa [Pohteen verkkosivuilla](#)

Yritykset

Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#)

Tavoitteet:

- Mielen hyvinvointi paranee
- Yksinäisyys vähenee
- Rahahuolet vähenevät
- Terveellisemmät liikunta- ja ruokailutottumukset
- Päihteiden ja rahapelien haitat vähenevät
- Lähisuhdeväkivalta vähenee
- Ikääntyvien kaatumiset vähenevät
- Työkyvyn tuki

Julkiset toimijat:

Kunnat

Linkit kuntien hyvinvointisuunnitelmiin
[Pohteen verkkosivulla](#)

Hyvinvointialue

Lisätietoa seuraavilla sivuilla

Maakuntaliitto

Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#)

Koulutus-organisaatiot

Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#)

Aluehallintovirasto

Lisätietoa [Pohteen verkkosivulla](#)

Pohde toteuttaa ja kehittää hyvinvoinnin edistämistä

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde vastaa asukkaiden **sosiaali- ja terveystalvuuista ja pelastustoimen palveluista**.

Tulevien vuosien aikana Pohde uudistaa palvelujaan askel kerrallaan.

Pohteen palveluista ja toiminnasta osa on ennaltaehkäisevää ja asukkaiden hyvinvointia edistävää. Tarkoituksena on, että nämä palvelut ja toiminta vahvistuvat vuosina 2023–2030.

Pohde on linjannut strategiassaan, että se siirtää painopistettä **varhaiseen tukeen, ennaltaehkäiseviin palveluihin ja omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen**.

Seuraavilla sivuilla on kuvattu yleisellä tasolla sitä, **mitä Pohde tekee** suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Koska Pohteen aluevaltuuston kausi vaihtuu kesällä 2025, toimenpiteet koskevat vain vuosia 2024–2025.

Teemme hyvinvointisuunnitelman valtuustokaudelle 2026–2029 jo vuoden 2025 lopulla tai vuonna 2026.

PAINOPISTEET JA STRATEGISET PERIAATTEET

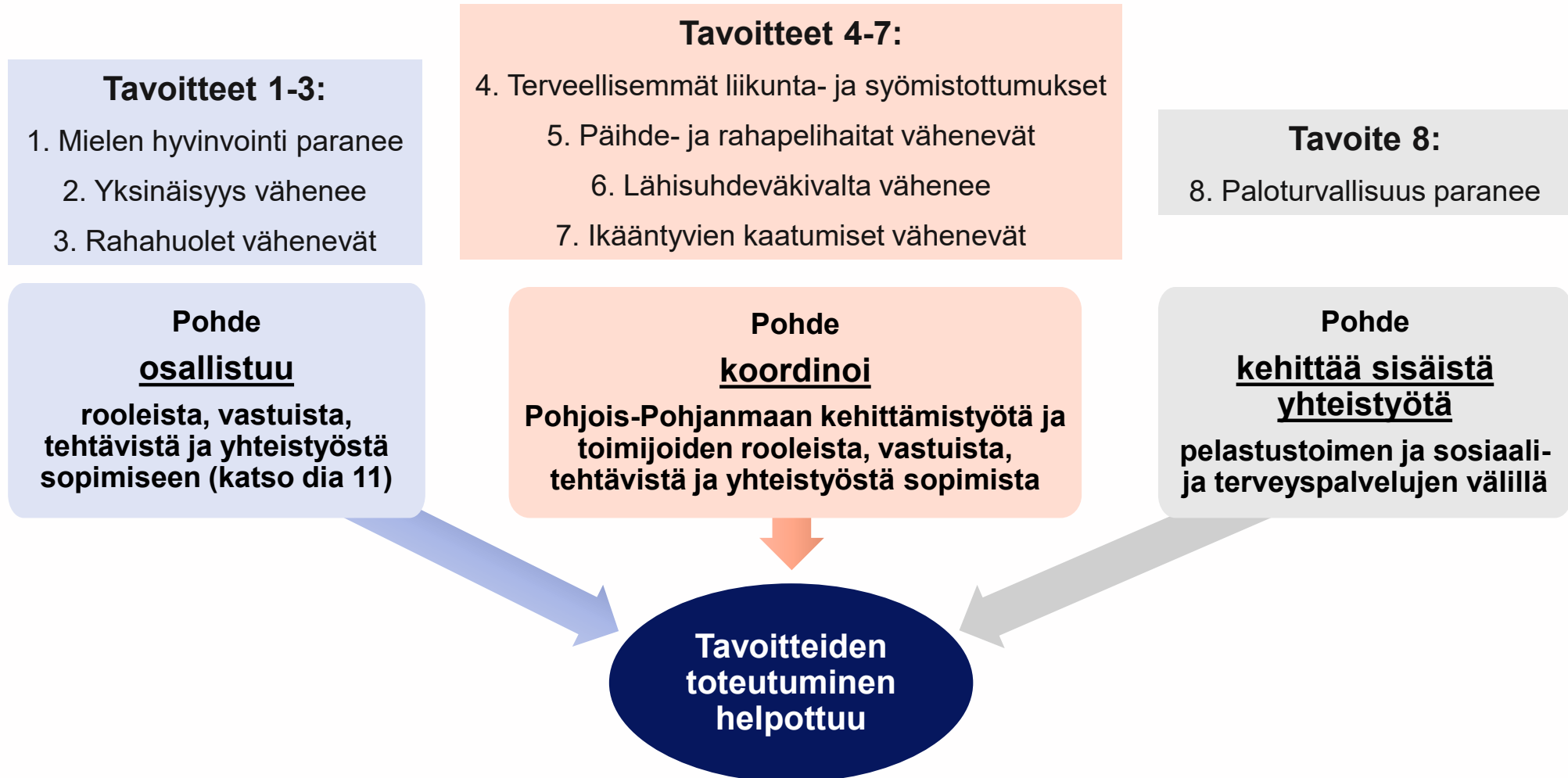
1. Osallisuus, varhainen tuki sekä omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin parantaminen painottuvat.
2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin.
3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu.

4. Ennaltaehkäisevät ja perustason palvelut vahvistuvat.
5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa.
6. Kustannuskehitys vastaa rahoitusta.

Tutustu strategiaan [Pohteen verkkosivulla](#)

Pohteella on tavoitteiden 1-8 toteuttamisessa kolme erilaista roolia

Lisäksi Pohde toteuttaa liitteenä olevia suunnitelmia, jotka auttavat myös tavoitteiden 1-7 saavuttamista

Hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 liitteet

1-3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, opiskeluhoollon suunnitelma ja neuvolasuunnitelma §	4. Työkykyohjelma	5. Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma §	6. Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	7. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma	8. Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma	9. Suunnitelma terveyden edistämisestä Pohteen sairaaloissa	10. Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma
<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun kehittämisen painopisteet Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen painopisteet Opiskeluhoollon yhteistyötarpeiden painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet Neuvolatoiminnan toimintakäytännöt	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteet vuosina 2023-2024 Tietoa siitä, mitä vuoden 2024 jälkeen tapahtuu Yhteisövaikuttavuus työikäisten palveluissa	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Palvelujen kehittäminen Kehittämiskohteet Kuntien ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tietoa päihdetyön käytöstä Tavoitteet Toimenpiteet	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tietoa lähisuhdeväkivallasta Tavoitteet Toimenpiteet	<p>Aiheena mm:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tietoa kulttuurihyvinvoinnista Toimenpiteet	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Painopisteet Tietoa terveyden edistämisen mittareista sairaalaympäristössä Tietoa yhteistyöstä	<p>Aiheena mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteet Tietoa ravitsemusterveyden edistämisen palveluista ja yhteistyöstä

Liitteet 6, 7, 9 ja 10 liittyvät suoraan hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin 4, 5 ja 6:

terveellisemmät liikunta- ja syömistottumukset, päihdetyön ja rahapelien aiheuttamat haitat vähenevät ja lähisuhdeväkivalta vähenee.

Myös muissa liitteissä on tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka osaltaan auttavat hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden 1-7 toteuttamisessa.

Jos haluat tehdä yhteistyötä, keneen voit olla yhteydessä?

[Yhteyshenkilöt hyvinvointisuunnitelman verkkosivulla](#)

Vastuu hyvinvointisuunnitelman toteuttamisesta jakautuu Pohteen toimialueille

Hyvinvointisuunnitelman tavoite tai liite, jota kehittämissvastuu koskee	Kehittämissvastuussa oleva Pohteen toimialue							
	Järjestämistoiminnot	Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	Terveys- ja sairaanhoidon palvelut	Ikäihmisten palvelut	Vammais- palvelut	Kuntoutus- palvelut	OYS-sairaala- palvelut ja ensihoito	Pelastus- laitos
Tavoite								
Terveellisemmät liikunta- ja syömistottumukset	POP-Digi-Hoitotakuu- hanke							
Päihde- ja rahapelihaitat vähenevät (Liite 6: ehkäisevän päihdetyön suunnitelma)	Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi (YOH)- palvelualue				Osallistuu toteutukseen vammais- palvelujen näkökulmasta			
Lähisuhdeväkivalta vähenee (Liite 7: lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma)								
Ikääntyvien kaatumiset vähenevät								
Paloturvallisuus paranee								
Liite								
1–3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, opiskeluhuollon suunnitelma, neuvolasuunnitelma					Osallistuu toteutukseen vammais- palvelujen näkökulmasta			
4. Työkykyohjelma	POP-Digi-Hoitotakuu- hanke							
5. Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma								
8. Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma	YOH- palvelualue							
9. Suunnitelma terveyden edistämisestä Pohteen sairaaloissa								
10. Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma								

Pohde tekee hyvinvoinnin edistämistä osana lakisääteistä perustehtävää taloudelliset reunaehdot huomioiden

- Viestii ja tarjoaa tietoa
- Toteuttaa tapahtumia
- Osallistuu tapahtumiin
- Tunnistaa voimavarat
- Ottaa huolet ja riskit puheeksi
- Kartoittaa tilannetta testeillä
- Tunnistaa varhain huolia ja riskejä
- Kuuntelee ja keskustelee
- Ohjaa ja neuvoo
- Tukee omaehtoisen hyvinvoinnin edistämiseen
- Tarjoaa ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintaa
- Parantaa mahdollisuuksia kohdata samassa elämäntilanteessa olevia
- Ohjaa tarvittaessa lisätuen pariin
- Parantaa esteettömyyttä ja saavutettavuutta

- Kartoittaa osaamista
- Perehdyttää ja kouluttaa
- Lisää ja parantaa henkilöstön keskinäistä yhteistyötä
- Käyttää yhtenäisiä toimintamalleja
- Valitsee vaikuttavimmat menetelmät
- Toteuttaa kansallisia suosituksia
- Ottaa käyttöön kansallisia palveluja
- Tekee yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa
- Kokeilee ja kehittää uutta
- Järjestää henkilöstöä ja/tai työaika ennaltaehkäisyyn
- Kerää ja seuraa tietoa asukkaiden hyvinvoinnista

Strategian mukaisesti

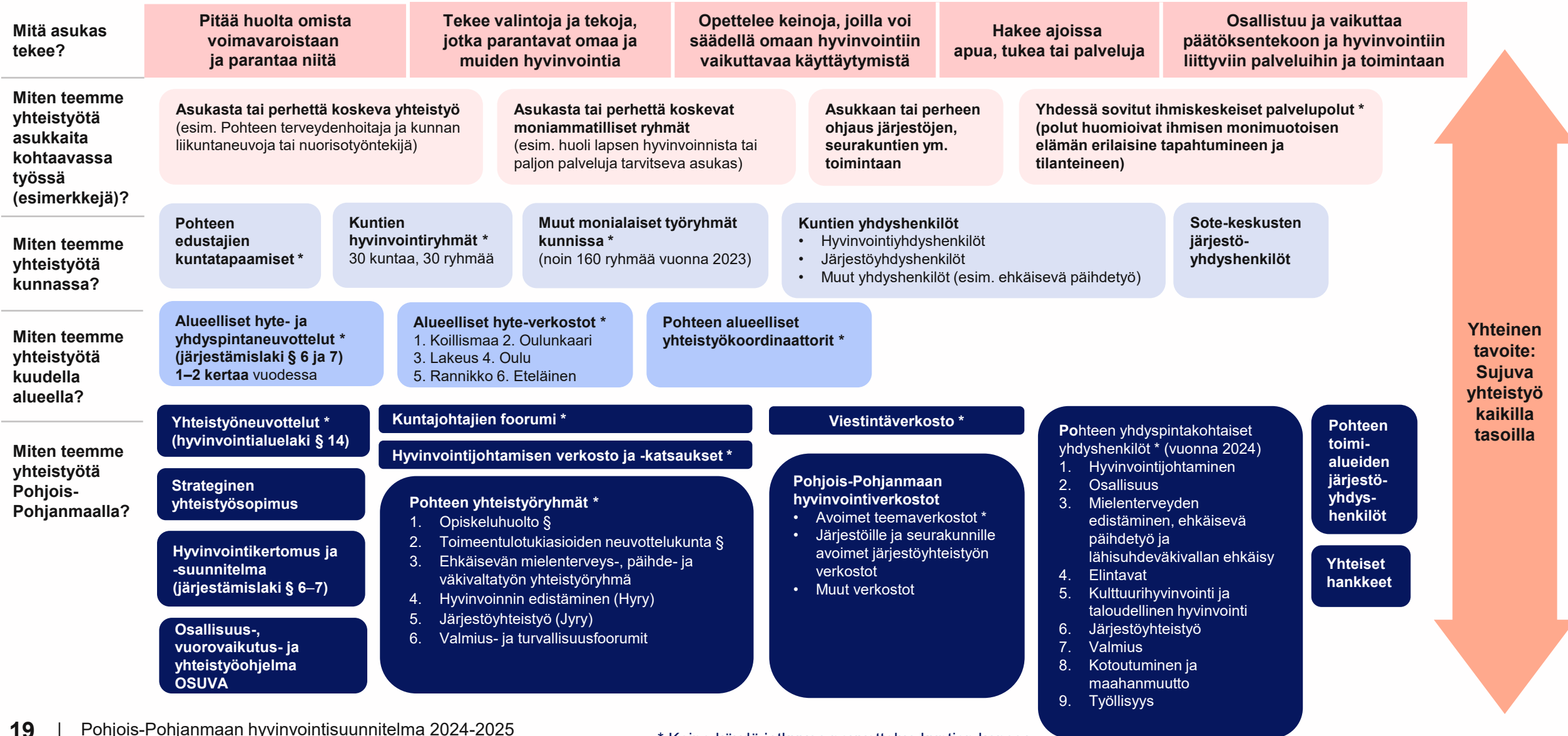
- painottaa varhaista tukea
- painottaa omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä
- vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluja

4. Miten teemme yhteistyötä? (rakenteet ja keinot)

Yhteistyön rakenteet Pohjois-Pohjanmaalla

Yhteinen tavoite: Asukkaan hyvä arki ja elämä Pohjois-Pohjanmaalla

Yhteinen tavoite: Sujuva yhteistyö kaikilla tasoilla

Pohjois-Pohjanmaalla on useita verkostoja, jotka auttavat hyvinvoinnin edistämisen yhteistyössä

Verkostot kokoavat yhteen ihmisiä,

jotka tekevät

samaan aiheeseen liittyvää työtä eri organisaatioissa.

Verkostot auttavat heitä tekemään yhteistyötä.

Yhteistyön ansiosta asukkailla on paremmat mahdollisuudet hyvinvointiin.

Verkoston vetäjätaho on merkitty kuvioon sulkeiden sisään.

Hyvinvoinnin teemaverkostot

Avoimia verkostoja, joiden alla voi toimia alaverkostoja ja asiantuntijatiimejä

Elintapaverkosto *
(Pohde ja PoPLi ry)

Ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja väkivaltatyön verkosto
(Pohde)

Taloudellisen hyvinvoinnin verkosto
(Poske)

Osallisuusverkosto
(ODL ja HDL yhteistyössä Pohteen kanssa)

Kulttuurihyvinvointi- verkosto
(Pohjois-Pohjanmaan liitto)

Digihyvinvoinnin verkosto
(Pohde ja Pohjois-Pohjanmaan liitto)

Kaatumisen ehkäisy verkosto
(Pohde)

Järjestöyhteistyön verkostot

Avoimia kunnille ja järjestöille

Pohteen järjestö-yhdyshenkilöiden verkosto
(Pohde)

Kuntien järjestö-yhdyshenkilöiden verkosto
(Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys)

Järjestöverkostot:

- 1) Lapset, nuoret ja perheet
- 2) Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- 3) Sosiaali- ja terveyskeskus ja OLKA
- 4) Ikäihmisten palvelut
- 5) Vammaispalvelut
- 6) Kuntoutus

(järjestöjen edustajat)

Hyvinvointijohtamisen verkostot

Suljettuja verkostoja

Hyvinvoinnin edistäminen Pohjois-Pohjanmaalla (POPhyte) -verkosto
(Pohde)

Kuntien hyvinvointi-yhdyshenkilöiden verkosto
(Pohde)

Kuntien hyvinvointi-yhdyshenkilöiden alueelliset verkostot:
Koillismaa, Oulunkaari, Lakeus, Rannikko ja Eteläinen. Oululla oma alueellinen rakenne.
(Pohde ja kunnat)

Hyvinvoinnin teemaverkostojen vetäjien verkosto
(Pohde)

Muut verkostot

Esimerkkejä verkostoista

Sivistysjohtajien verkostot
(Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan aluehallintovirasto)

* Elintapaverkoston alla toimii muun muassa Pohjois-Pohjanmaan ravitsemusterveyden verkosto (Pohde), liikuntaneuvontaverkosto (PoPLi ry) ja kuntien soveltavan liikunnan verkosto (Paralympiakomitea).

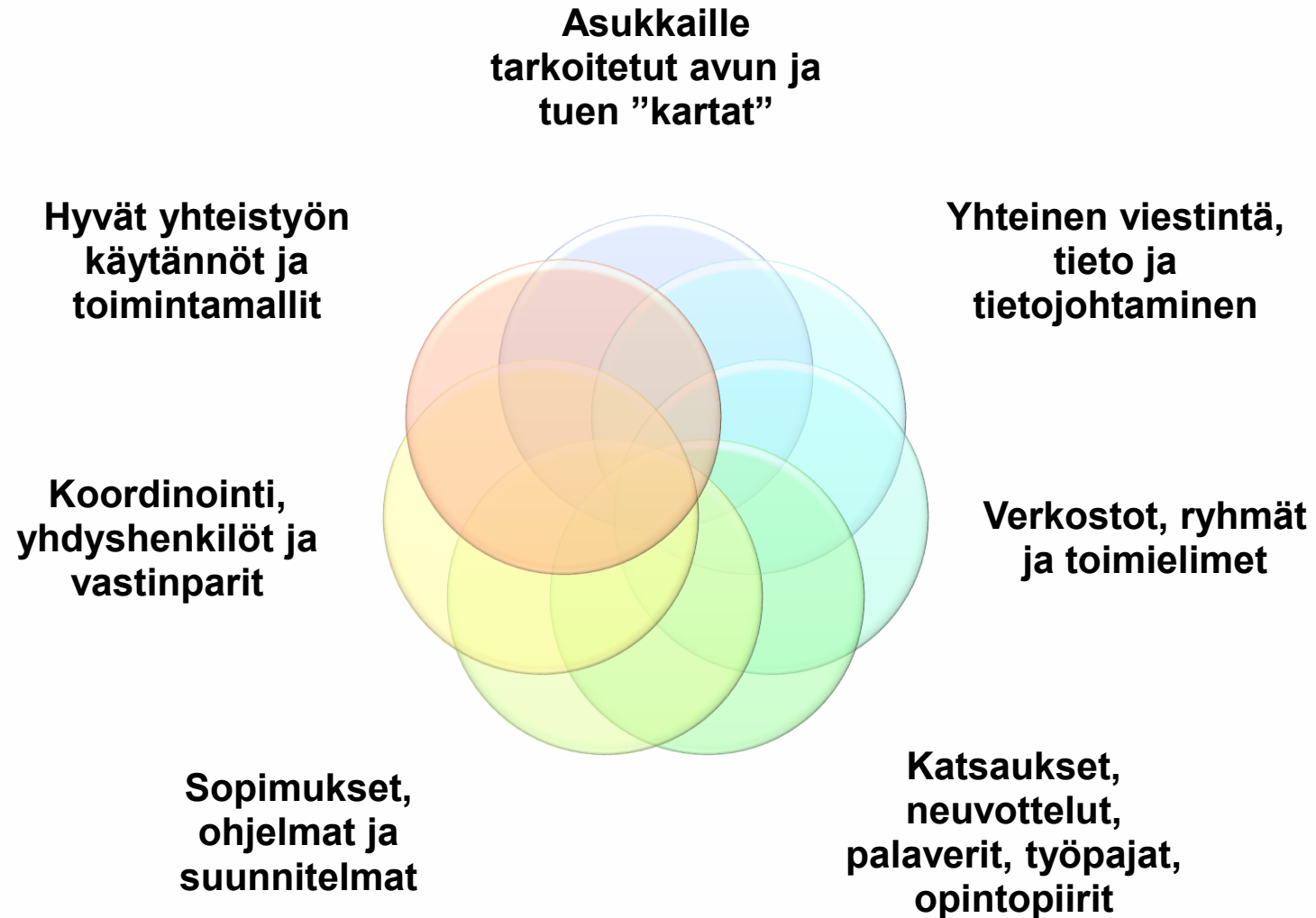
Esimerkkejä siitä, miten Pohde tekee yhteistyötä kuntien kanssa hyvinvoinnin edistämisessä

	1) Hyvinvoinnin teemaverkostot (Kaikki eivät ole Pohteen vetämiä)	2) Hyvinvointijohtamisen verkosto	3) Alueelliset hyvinvoinnin edistämisen verkostot (Koillismaa, Oulunkaari, Lakeus, Rannikko ja Eteläinen)	4) Alueelliset, lakisäätteiset hyvinvoinnin edistämisen neuvottelut	5) Yhteistyöryhmät: • Hyvinvoinnin edistämisen yhteistyöryhmä Hyry • Ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja väkivaltatyön yhteistyöryhmä
Voiko jokainen kunta osallistua?	Kyllä , halutessaan	Kyllä , suositeltavaa osallistua	Kyllä , oman alueensa verkostoon	Kyllä , oman alueensa neuvotteluun	Ei , koska ryhmissä on eri sektoreiden edustajia ja koska ryhmien kokoonpano on pidettävä kohtuullisena
Kuka kunnasta osallistuu?	Verkoston aiheeseen liittyvä kunnan työntekijä ja/tai hyvinvointiyhdyshenkilö	Hyvinvointiyhdyshenkilö(t)	Hyvinvointiyhdyshenkilö(t)	Ylimmän johdon edustajat, hyvinvointiyhdyshenkilöt ja muut aiheen kannalta tarpeelliset	Kuusi kunnan edustajaa kuudelta alueelta
Miksi?	Yhteistyö aihekohtaisissa asioissa (ehkäisevä päihdetyö, mielenterveyden edistäminen ja väkivallan ehkäisy; elintavat; osallisuus; taloudellinen hyvinvointi; kulttuurihyvinvointi; digihyvinvointi; kaatumisen ehkäisy). Verkosto kokoaa yhteen asiantuntijoita, jotka toimivat tietyn aiheen parissa.	Yhteistyö hyvinvointijohtamisessa (mm. hyvinvointikertomus, hyvinvointisuunnitelma, tietojohtaminen, yhteistyön rakenteet)	Yhteistyö tietyn alueen kuntien kanssa ja välillä	Lakisäätäinen neuvottelu hyvinvoinnin edistämisen painopisteistä, tavoitteista, toimenpiteistä ja arvioinnista	Yhteistyö julkisten, yksityisten ja yleishyödyllisten toimijoiden kesken
Milloin?	Kukin verkosto kokoontuu omien aikataulujensa mukaisesti. Yleensä muutaman kerran vuodessa.	<ul style="list-style-type: none"> Teams-katsaus kerran kuussa POPhyte-opintopiiri 5-6 kertaa vuodessa Työpajoja tarvittaessa 	Neljä kertaa vuodessa tai tarpeen mukaan	1-2 kertaa vuodessa (talousarvion valmistelun ja/tai tilinpäätöksen tienoilla)	2-6 kertaa vuodessa

Teemme yhteistyötä jatkuvasti, säännöllisesti ja tarvittaessa

Taso	Yhteistyön keino	Kuka järjestää?	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	
Asukkaita kohtaava työ	Työntekijöiden väliset keskustelut ja muu yhteistyö	Työntekijät itse	Jatkuvaa toimintaa: Työntekijät keskustelevat, järjestävät palavereita ja teemakohtaisia tapahtumia ja tekevät muuta yhteistyötä tarpeenmukaisesti. Kunnat ja Pohde kannustavat työntekijöitään yhteistyöhön toistensa sekä järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.											
Kunta	Kuntien hyvinvoinnin edistämisen ryhmät	Kunta	Yhteensä noin 30 ryhmää, joilla on omat kokousaikataulunsa. Pohteen järjestämistoimintojen Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi -tiimin alueelliset koordinaattorit osallistuvat kokouksiin aina kun mahdollista. Muita Pohteen edustajia pyrkii osallistumaan silloin, kun asialistalla on heidän vastuullaan olevia asioita.											
	Muut kuntien vetämät yhteistyöryhmät	Kunta	Ryhmiä on noin 160. Niillä on omat kokousaikataulunsa. Pohteen työntekijät osallistuvat tarpeen ja aikataulujensa mukaisesti.											
	Muu yhteydenpito	Se, jolla on tarvetta	Jatkuvaa toimintaa: Esimerkiksi kuntien hyvinvointiyhdyskuntien ja Pohteen alueellisten koordinaattoreiden välinen yhteydenpito											
Alue (Koillismaa, Oulunkaari, Lakeus, Oulu, Rannikko ja Eteläinen)	Alueelliset hyvinvoinnin edistämisen verkostot	Vetäjäkunta tai Pohde	Kokoontuvat noin kaksi kertaa kevätkaudella						Kokoontuvat noin kaksi kertaa syyskaudella					
	Alueelliset hyvinvoinnin edistämisen neuvottelut kuntien kanssa §	Pohde	2 h / alue: Yhteistyön arviointi tilinpäätös-asiakirjaan?					2 h / alue: Talousarvion valmistelu						
Pohjois-Pohjanmaa	Teemaverkostot	Eri organisaatiot	Avoimia kaikille kunnille. Kokoontuvat noin 3-6 kertaa vuodessa. Toiminta tukee kuntien ja Pohteen toimintaa.											
	Yhteistyöryhmät	Pohde	Edustus kunnista. Kokoontuvat noin 3-6 kertaa vuodessa. Toiminta tukee kuntien ja Pohteen toimintaa.											
	Hyvinvointijohtamisen Teams-katsaus	Pohde	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	2 h	
	POPhyte-opintopiirit	Pohde	2 h		2 h		2 h			2 h		2 h		
	Teams-työpajat	Pohde	← Järjestetään tarvittaessa. Avoimia kaikille kunnille. →											
	Lähityöpajat	Pohde												
	Hyvinvointifoorumi	Pohjois-Pohjanmaan liitto												Työpaja Hyvinvointi-foorumia edeltävänä päivänä
	Tilannekuvaseminaari	Pohjois-Pohjanmaan liitto		4-6 h										
	Yhteistyöneuvottelu §	Pohde ja Pohjois-Pohjanmaan liitto											Noin 2 h	

Käytämme ainakin näitä yhteistyön keinoja

5. Miten arvioimme toteutumista? (arviointisuunnitelma)

Vuoden 2026 alussa arvioimme tavoitteiden saavuttamista ainakin näillä mittareilla ja keinoilla

Tavoite tai liite	Mittarit
Tavoitteet 1-7	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointialuestrategian mittarit • Sosiaali- ja terveystieteiden järjestämissuunnitelman mittarit • Hyvinvointialueiden hyvinvointikertomusten yhteiset mittarit (valtakunnalliset vähimmäistietosisällöt) • Mahdolliset muut yhdessä sovitut mittarit, esimerkiksi<ul style="list-style-type: none"> • asukkaiden kokemustieto • avun ja tuen kartat (on / ei) • toimijoiden sovitut roolit, vastuut ja tehtävät (on / ei)
Tavoite 8	<ul style="list-style-type: none"> • Pelastustoimen palvelutasopäätöksen mittarit • Pohteen sisäinen yhteistyön toimintamalli (on / ei)
Liitteet	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvattu liitteenä olevissa suunnitelmissa

6. Mitä voimme saavuttaa?

(esimerkkejä taloudellisista vaikutuksista)

Suuntaa-antavia esimerkkejä taloudellisista vaikutuksista (1/2)

Tavoite	Esimerkkejä heikentyneen hyvinvoinnin kustannuksista per henkilö	Kuinka monen ihmisen arjessa asiaa esiintyy Pohjois-Pohjanmaalla?	Noin miljoonan euron säästö* on mahdollista saavuttaa, jos...
Mielen hyvinvointi paranee	Pohteen suuntaa-antava arvio vuodelta 2023: Nuorisopsykiatrian osastohoidon keskihinta noin 21 000 € per vuosi per asiakas. Vuorokausihinta noin 600 €.	<ul style="list-style-type: none"> Pohteen suuntaa-antava arvio: Vuonna 2023 osastolla 86 ollut 278 asiakasta. Hoitopäiviä ollut keskimäärin 25,9 per asiakas. 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. luokan oppilaista 16-24 prosentilla on ollut masennusoireita (3529 ikäryhmiin kuuluvaa nuorta) ja 19 prosentilla kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta (2885 ikäryhmiin kuuluvaa nuorta). 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 47 nuoren joutumisen nuorisopsykiatrian osastohoitoon (vuosittainen säästö koskee Pohdetta)
	Nuoren syömishäiriöpotilaan erikoissairaanhoidon hoitojakso keskimäärin 79 000 € . Runsaasti hoitoa saaneella 110 000 € ja eniten hoitoa tarvitsevilla 427 000 €. (Silén ym. 2016)	<ul style="list-style-type: none"> 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. luokan oppilaista 16-21 prosentilla on syömishäiriöriski (2805 ikäryhmiin kuuluvaa nuorta). 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 13 nuoren syömishäiriöpotilaan joutumisen erikoissairaanhoidon hoitojaksolle (säästö koskee Pohdetta)
	Yksi 20-vuotiaan itsemurhakuolema maksaa 456 000 € ja 50-vuotiaan 309 000 € . Vuosittain kuolee keskimäärin 65 henkilöä, joista 2 alaikäistä. Kustannus keskimäärin 24 miljoonaa euroa vuodessa. (Tutkimusprofessori Partosen viesti 7.5.2023)	<ul style="list-style-type: none"> 7,8 prosentilla 20 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista on ollut itsemurha-ajatuksia 12 viime kuukauden aikana (24 400 aikuista asukasta) 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 3 nuoren aikuisen itsemurhakuoleman (vuosittainen säästö koskee yhteiskuntaa)
Yksinäisyys vähenee	Tietoa Suomesta ei tiettävästi ole. Britanniassa on laskettu, että vakava yksinäisyys heikentää terveyttä, koettua hyvinvointia ja tuottavuutta niin paljon, että se maksaa yhteiskunnalle keskimäärin vuodessa 11 380 € per yksinäinen ihminen. Hollannissa on arvioitu yksinäisyyden aiheuttavan 8 % terveystoimen kustannuksista. Lisätietoa eduskunnan tiedotteesta ja Britannian hallituksen verkkosivulta .	<ul style="list-style-type: none"> 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. luokan oppilaista 16-18 prosenttia ja 12 prosenttia 20 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista tuntee itsensä yksinäiseksi (37 600 ikäryhmiin kuuluvaa asukasta). 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 88 asukkaan yksinäisyyden tunteen (vuosittainen säästö koskee yhteiskuntaa)
Rahahuolet vähenee	Tietoa kustannuksista ei ole. Rahahuolet ovat yhteydessä ainakin mielenterveyteen, elintapoihin ja yksinäisyyteen.	<ul style="list-style-type: none"> 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. luokan oppilaista 32-40 % kokee perheensä rahatilanteen olevan kohtalainen tai sitä huonompi (4803 ikäryhmien nuorta). 20 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista 18 % on joutunut vuoden aikana tinkimään ruoasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä (5641 aikuista). 	

* Säästössä ei ole voitu huomioida ennaltaehkäisystä aiheutuvia kustannuksia. Niiden kuitenkin tiedetään olevan pienempiä kuin korjaavissa palveluissa.

Suuntaa-antavia esimerkkejä taloudellisista vaikutuksista (2/2)

Tavoite	Esimerkkejä heikentyneen hyvinvoinnin kustannuksista per henkilö	Kuinka monen ihmisen arjessa asiaa esiintyy Pohjois-Pohjanmaalla?	Noin miljoonan euron säästö* on mahdollista saavuttaa, jos...
Terveellisemmät liikunta- ja syömis-tottumukset	Lihavuus lisää terveydenhuollon kustannuksia 36 % vuodessa eli 866 € per henkilö. Lihavuuden ja aineenvaihduntasairauden lisäkustannus terveydenhuollolle 1076 € vuodessa per henkilö. (Vesikansa ym. 2023)	<ul style="list-style-type: none"> Lihavuutta on 20,5 prosentilla 20-vuotiaista ja sitä vanhemmista eli noin 64 000 asukkaalla 90 prosentilla heistä on aineenvaihdunnan sairaus (57 600 asukkaalla) 	<ul style="list-style-type: none"> 929 aikuista pysyy alle 30:n painoindeksissä eli normaalipainossa tai ylipainossa (säästö koskee Pohdetta)
Päihteiden aiheuttamat haitat vähenevät	Asiakaskohtaisista kustannuksista ei ilmeisesti ole tietoa	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään 20 vuotta täyttäneistä 29,7 % eli noin 93 000 aikuista käyttää liikaa alkoholia. Päivittäin tupakoi 8,5 % eli noin 26 600 aikuista. 	
Lähisuhdeväkivalta vähenee	Uhrin terveydenhuollon kustannukset vuodessa 1024 euroa suuremmat kuin muilla. Lapsena koettu väkivalta lisää sosiaalipalvelujen ja terveyspalvelujen kustannuksia aikuisena 50 prosenttia . (Siltala ym. 2022)	<ul style="list-style-type: none"> 7-16 prosenttia 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. luokan oppilaista 7-16 % on kokenut vuoden aikana fyysistä väkivaltaa (2815 ikäryhmiin kuuluvaa nuorta) Vähintään 20-vuotiaista 6,8 prosenttia on kokenut fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa 12 viime kuukauden aikana (21 313 aikuista) 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 976 asukkaan joutumisen lähisuhdeväkivallan uhriksi (säästö koskee Pohdetta)
Ikääntyneiden kaatumiset vähenevät	Yhden ikääntyneen asukkaan lonkkamurtuman hoidon ensimmäinen vuosi 31 000 euroa . (Duodecimin Käypä hoito -suositus)	<ul style="list-style-type: none"> Vuosien 2020-2022 määrien perusteella keskimäärin 550 lonkkamurtumaa vuodessa Vähintään 75-vuotiaista 9 prosentilla on suuria vaikeuksia asunnosta ulos lähtiessä (3482 ikääntyneellä). 39 prosentilla on vakava toimintarajoite kävelyssä, näössä, kuulossa ja/tai muistissa (15 089 ikääntyneellä). 	<ul style="list-style-type: none"> ehkäisemme 32 ikääntyneen lonkkamurtumaa (säästö koskee Pohdetta)
Paloturvallisuus parane	Tietoa ei ole. Pohjois-Pohjanmaalla asuinrakennuksen palo ja palovaara aiheuttaa keskimäärin 27 710 euron omaisuusvahingon.	<ul style="list-style-type: none"> Rakennuspaloja on keskimäärin 0,43 paloa per 1000 asukasta. Näistä 33 % tapahtuu omakotitaloissa. Vakavista henkilövahingoista yli 80 % tapahtuu asuinrakennuksissa. 	

* Säästöissä ei ole voitu huomioida ennaltaehkäisystä aiheutuvia kustannuksia. Niiden kuitenkin tiedetään olevan pienempiä kuin korjaavissa palveluissa.

7. Miten valtio kannustaa edistämään asukkaiden hyvinvointia?

Valtio kannustaa rahan avulla kuntia ja hyvinvointialueita panostamaan asukkaiden hyvinvointiin

Valtio rahoittaa kuntia ja hyvinvointialueita. Rahoitus vaihtelee vuosittain. Hyte-kerroin on **yksi rahoituksen osa**.

Kertoimen kautta kunnat ja hyvinvointialue saavat valtiolta **enemmän rahoitusta**, jos niillä on

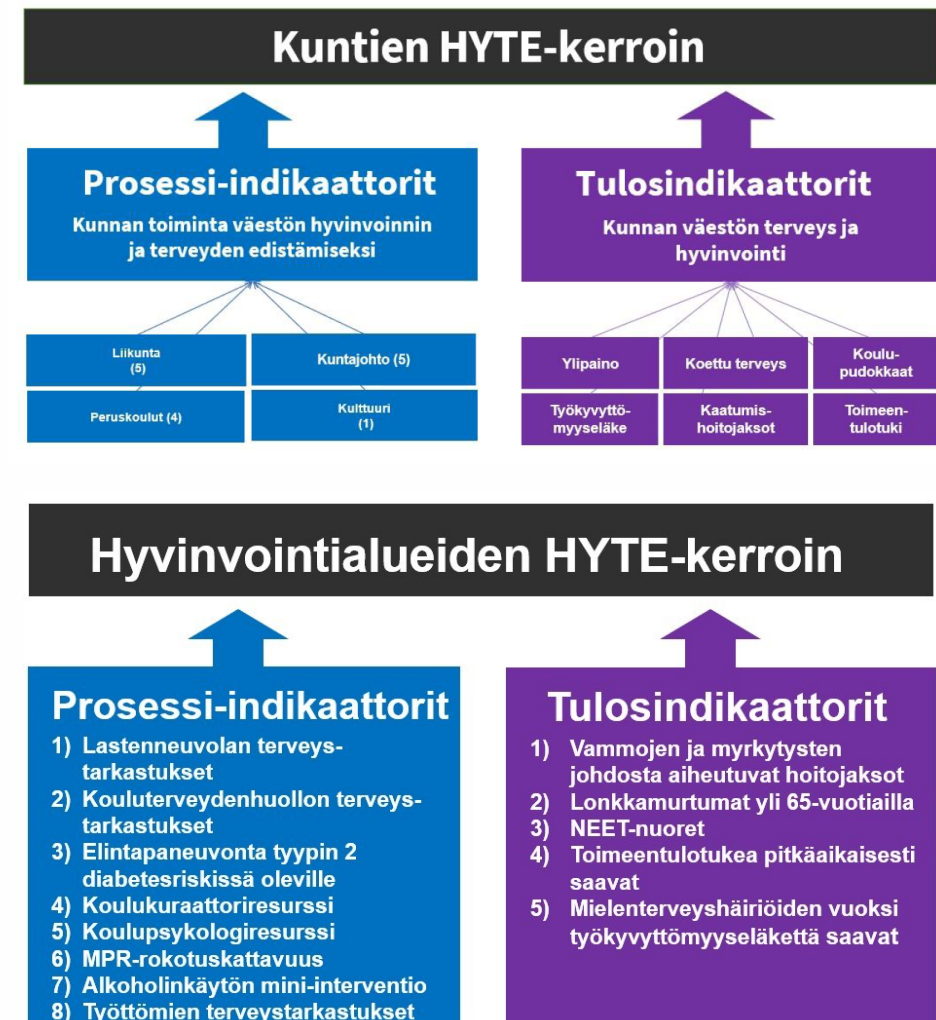
- tiettyä **toimintaa ja voimavaroja**, jotka parantavat asukkaiden hyvinvointia (prosessimittarit)
- jos asukkaiden **hyvinvointi paranee** (tulospittarit)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijat laskevat hyte-kertoimet ja niiden kautta tulevan rahamäärän. Laskeminen tehdään prosessi- ja tulospittarien avulla. Kunnilla näitä mittareita on 21 ja hyvinvointialueilla 13. Katso mittarit oikealla näkyvistä kuvioista.

Kertoimeksi tulee jokin numero **nollan ja sadan välillä**. Sata on paras numero eli sillä saa täyden hyte-rahoituksen.

Tutustu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilla

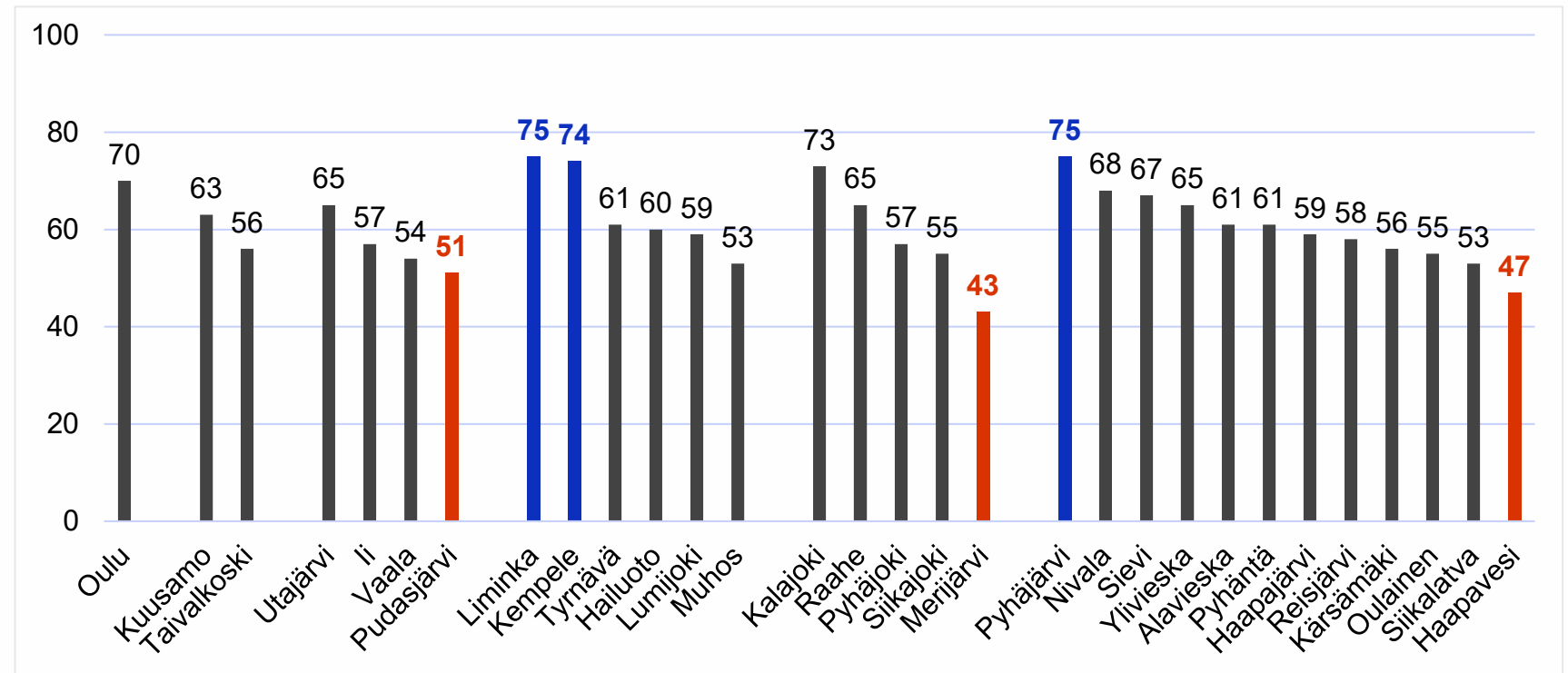
- [kuntien mittareihin](#)
- [hyvinvointialueen mittareihin](#)

Kuntien hyte-kertoimissa oli suuria eroja vuonna 2023

Suurimmat kertoimet ovat Limingassa, Pyhäjärvellä ja Kempeleessä (74-75). Näillä kertoimilla kunnat ovat saaneet hyte-rahoitusta noin **21 euroa per asukas**.

Pienimmät kertoimet ovat Merijärvellä, Haapavedellä ja Pudasjärvellä (43-51). Näillä kertoimilla kunnat ovat saaneet hyte-rahoitusta noin **12-14 euroa per asukas**.

Vuoden 2022 arvion perusteella Pohteen hyte-kerroin on 44

Hyvinvointialueiden vertailussa Pohde on

- hyte-kertoimessa **sijalla 15** (katso kuvio oikealla)
- muutosta kuvaavien tulostittareiden keskiarvossa **sijalla 6**
- toimintaa ja voimavaroja kuvaavien prosessittareiden keskiarvossa **sijalla 19**.

Parannettavaa on siis eniten **toiminnassa ja voimavaroissa**.

Asiantuntijoiden kesällä 2023 tekemän arvion mukaan Pohteen hyte-rahoitus olisi vuonna 2026 kertoimella

- 44 noin **17 miljoonaa euroa**
- 80 noin **31 miljoonaa euroa**
- 100 noin **39 miljoonaa euroa**.

Arvion tekemisen jälkeen rahoituksen taso on muuttunut.

Pohteen rahoitus on tarkentunut ja pienentynyt.

Tämä vaikuttaa myös hyte-rahoitukseen.

Pohteen hyte-rahoitusta pienentää myös siirtymätasaus.

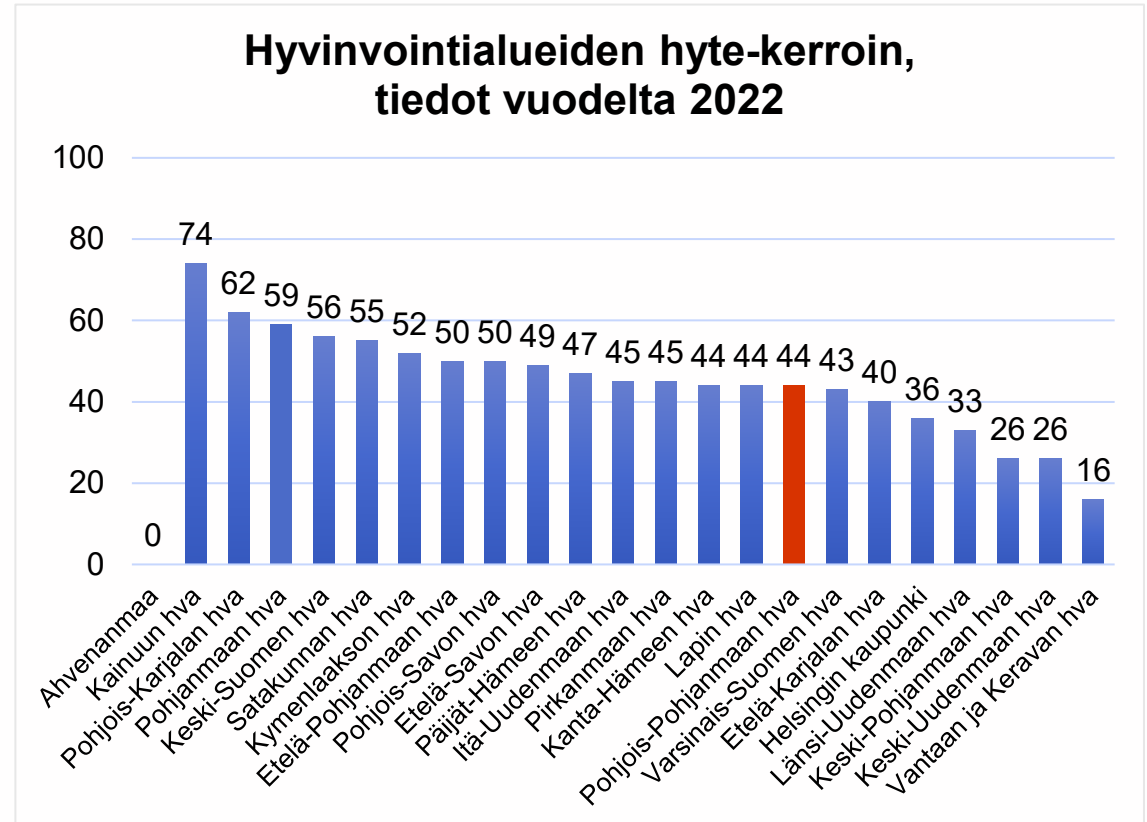
Se tasoittaa hyvinvointialueiden rahoitusmallissa tapahtuvaa muutosta (siirtymää kuntien nettokustannuksista laskennalliseen rahoitusmalliin).

Siirtymätasauksen vuoksi Pohde saa täyden laskennallisen rahoituksen ensimmäistä kertaa arviolta vuonna 2028.

Esimerkiksi vuonna 2024 Pohteen rahoituksesta leikataan 39,5 miljoonaa (-2,2 %).

Tämä vähentää samalla myös hyte-rahoitusta.

Hyvinvointialueiden hyte-kerroin,
tiedot vuodelta 2022

Vastuu Pohteen hyte-kertoimeen vaikuttamisessa jakautuu Pohteen toimialueille

Oranssi väri tarkoittaa päävastuuta. Harmaa väri tarkoittaa, että toimialueen työ vaikuttaa mittariin.

Kertoimen mittari	Pohteen toimialue						
	Järjestämis-toiminnot	Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	Terveystarkastukset ja sairaanhoidon palvelut	Ikäihmisten palvelut	Vammais-palvelut	Kuntoutus-palvelut	OYS-sairaala-palvelut ja ensihoito
Toimintaa ja voimavaroja kuvaavat mittarit:							
1. Lastenneuvolan terveystarkastukset							
2. Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset							
3. Elintapaneuvonta tyypin 2 diabetesriskissä oleville	POP-Digi-Hoitotakuu-hanke						
4. Koulukuraattoriresurssi							
5. Koulupsykologiresurssi							
6. MPR-rokotuskattavuus							
7. Alkoholinkäytön mini-interventio	Koordinoiva rooli						
8. Työttömien terveystarkastukset		POP-Digi-Hoitotakuu-hanke tukee					
Tuloksia kuvaavat mittarit:							
9. Vammojen ja myrkytysten hoitajaksot							
10. Lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla							
11. NEET-nuoret (ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa)							
12. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat							
13. Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat							

Asiat, joita hyte-kertoimen mittarit ohjaavat Pohdetta ja kuntia kehittämään yhdessä

Asiat, joihin vaikutamme hyvinvointisuunnitelman

- tavoitteilla 1-7, on merkitty merkillä ▲
- liitteillä, on merkitty merkillä ◆

Yhteiset asiat	Lasten ja nuorten hyvinvointi ▲◆	Syrjäytymisen ehkäisy (koulutus ja työllisyys) ▲◆	Terveelliset elintavat ▲◆	Vammojen, myrkytysten ja kaatumisten ehkäisy ▲◆	Rahahuolien ehkäisy ▲◆
Pohteen mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvolan terveystarkastukset • Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset • Koulukuraattoriresurssit • Koulupsykologiresurssit • MPR-rokotuskattavuus (tuhka- ja vihurirokko, sikotauti) 	<ul style="list-style-type: none"> • 20-24-vuotiaat, jotka eivät ole työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa • Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34-vuotiaat • Työttömien toteutuneet terveystarkastukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Elintapaneuvonta tyyppin 2 diabetesriskissä oleville • Alkoholinkäytön mini-interventio 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyvien lonkkamurtumat • Vammojen ja myrkytysten hoitojaksot sairaalassa 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet työikäiset
Kuntien mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • Terveytensä keskitasoisiksi tai huonommaksi kokevat yläkoululaiset • Ylipaino yläkouluiässä • Raportointi lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuudesta • Kunnan järjestämät kohdennetut liikumisryhmät liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille • Koulujen pitkät liikuntavälitunnit • Kouluruokailusuosituksen noudattaminen koulussa • Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset • Oppilaiden poissaolojen seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat • Työkyvyttömyyseläkettä saavat työikäiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Raportointi valtuustolle väestön elintavoista • Liikunnan edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden osallistuminen toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin • Liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä kunnassa <p>Lasten ja nuorten elintapoihin liittyvät mittarit ovat kohdassa ”Lasten ja nuorten hyvinvointi”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet työikäiset

Pohde ottaa käyttöön hyte-kertoimen mittarikortit

Pohde tekee jokaisesta hyte-kertoimen mittarista mittarikortin.
Korttien avulla Pohde kuvaa **tarkemmat toimenpiteet** siitä, miten mittareihin vaikutetaan.

Pohde keskustelee **toimenpiteisiin liittyvästä yhteistyöstä** kuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Dioissa 11–13 on kuvattu yhteistyön kehittämistä, joka osaltaan auttaa myös kuntien ja Pohdeen hyte-kertoimiin vaikuttamisessa.

8. Miten teimme suunnitelman? Miten lausunnot ja palautteet vaikuttivat suunnitelmaan?

Näin teimme suunnitelman

(tähtimerkki * kertoo, että asia on toteutettu yhteistyössä kuntien kanssa tai että kuntien edustajilla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa)

Ymmärrys asukkaiden hyvinvoinnista

Kysely asukkaille ja heitä edustaville tahoille (kevät 2021, 4693 vastaajaa) *

Kuntien hyvinvointi-
kertomukset ja
-suunnitelmat

Pohjois-Pohjanmaan
asukkaiden
hyvinvointikertomus
vuosilta 2018-2022 *

Kertomuksen jälkeen
julkaistut uudet
Kouluterveyskyselyn ja
Terve Suomi -tutkimuksen
tulokset

Muut keskeiset asiakirjat
(muun muassa Pohjois-
Pohjanmaan
hyvinvointisopimus 2019-
2025, Pohteen strategia ja
sitä täydentävät asiakirjat)

Petteri Orpon
hallitusohjelma

Sosiaali- ja
terveysministeriön tiedote
kansallisen terveys- ja
hyvinvointiohjelman
käynnistymisestä

Ideapajoja, työpajoja ja digitaalisia alustoja

Ideakilpailu asukkaille
internetissä (249
vastausta) *

2 ideapajaa
kokemustoimijoille ja
kehittäjäasiakkaille

5 työpajaa asukas-
ryhmille, jotka eivät usein
koe tulevansa riittävästi
kuulluksi: 1) Tyttöjen talon
asiakkaat 2) Kehitys-
vammaiset henkilöt ja
heidän läheisensä 3)
Työhönvalmennus-
keskuksen asiakkaat 4)
Kuntouttavan
työtoiminnan asiakkaat 5)
D-aseman asiakkaat *

8 avointa ideapajaa
yhteistyökumppaneille
(muun muassa kunnat,
järjestöt ja seurakunnat) *

5 alueellista kokousta
kuntien hyvinvointi-
yhdysheikköiden kanssa
*Pohjois-Pohjanmaan
teemaverkostojen ja
järjestöverkostojen
Padlet-alustat *

Ohjausta, neuvottelua ja kuulemisia

Yhdyspintalautakunta

Pohteen järjestämis-
toimintojen johtoryhmä

Keskusteluja Pohteen
toimialueiden johdon
kanssa

Pohteen vanhusneuvosto,
vammaisneuvosto ja
nuorisovaltuusto

Kuntajohtajien foorumi *

Lakisääteiset hyvinvoinnin
ja terveyden edistämisen
neuvottelut: kuntien
johto*, aluehallintovirasto,
järjestöyhteistyöryhmä
Jyry, Pohjois-Pohjanmaan
liitto

Hyvinvoinnin edistämisen
yhteistyöryhmä Hyry *

Järjestöyhteistyöryhmä
Jyry *

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointijohtamisen
katsaukset *

Lukuisia muita
keskusteluja eri tahojen
kanssa *

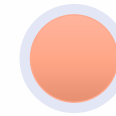

Mahdollisuus antaa palautetta

Virallinen lausunto *

Palautelomake
internetissä *

→ Muutosten tekeminen
suunnitelmaan

Päätöksenteko

Yhdyspintalautakunta

Aluehallitus

Aluevaltuusto

**Etsimistä,
kokoamista,
kirjoittamista,
tiivistämistä ja
muokkaamista
– yksin ja yhdessä**

Palaute: Suunnitelmassa onnistuneena ja hyvänä pidettiin

- Asukas keskiössä ja aktiivinen toimija
- Laaja, hyvin laadittu. Selkeä ja visuaalinen.
- Osallisuus ja yhteistyötahojen kuuntelu valmisteluvaiheessa
- Tarpeelliset, yhdessä sovitut painopisteet ja tavoitteet
- Yhteistyön korostaminen
- Polkudia, verkostojen esittely ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen esittely
- Taloudellisten vaikutusten ennakoarviointi
- Mahdollisuus antaa palautetta

Palaute: Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? 1/2

Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?	Miten palautteeseen pyritään vastaamaan ja miten huomioitiin suunnitelmassa:
Ikäihmisten ja lasten ja nuorten osallisuutta valmistelussa tulisi lisätä.	Pohde on tarjonnut vaikuttamismahdollisuuksia, erityisesti vaikuttamistoimielimille. Kehittämisen varaa kuitenkin on. Huomioimme palautteen, kun teemme seuraavaa suunnitelmaa.
Yksilön vastuu korostuu liikaa, varsinkin haavoittuvassa asemassa olevien näkökulmasta / Yksilön vastuuta ei korosteta riittävästi.	Kun aloimme tekemään suunnitelmaa, Pohteen yhdyspintalautakunta ohjeisti, että yksilön vastuuta tuodaan esille samoin kuin muidenkin toimijoiden vastuuta. Teimme kuitenkin palautteen pohjalta muutoksia, jotka tuovat esille myös yhteiskunnan vastuuta.
Suunnitelman ja sen liitteiden ulkonäköä ja saavutettavuutta pitäisi kehittää.	Graafinen suunnittelija on nyt käsitellyt suunnitelman ja liitteet. Joissakin dioissa on tärkeää, että kokonaisuus hahmottuu yhdelle dialle, vaikka se tekee diasta raskaan ja saavutettavuuden kannalta vaikean.
Suunnitelma on liian laaja ja siinä on liikaa asiaa. Sitä pitäisi tiivistää ja karsia .	Suunnitelmaa on karsittu ja lyhennetty. Huomioimme tämän palautteen, kun teemme seuraavaa suunnitelmaa.
Liitteitä on liikaa. / Oleellisia liitteitä puuttuu.	Olemme halunneet laittaa liitteeksi sellaiset suunnitelmat, joiden tiesimme olevan työn alla tai joiden tiesimme muuten olevan tarpeen. Näin on helpompi hahmottaa hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuus, vaikka liitteitä onkin paljon. Resurssit eivät riitä lisäsuunnitelmien valmisteluun.
Turvallisuusnäkökulmaa pitäisi laajentaa muuhunkin kuin lähisuuhdeväkivallan ehkäisyyn. Pelastustoimen näkökulma on vähällä huomiolla.	Tällä hetkellä resurssit eivät riitä turvallisuusnäkökulman laajentamiseen. Turvallisuuteen liittyvät kolme tavoitetta oli aiemmin nivottu yhden tavoitteen alle, mutta nyt ne ovat kukin omana tavoitteenaan. Näin ollen myös pelastuslaitosta koskeva tavoite tulipalojen vähentämisestä on nyt omana tavoitteenaan. Pelastuslaitos on ollut alusta lähtien mukana valmistelussa.
Yhdenvertaisuus tulisi huomioida paremmin. Yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi olla liitteenä. Vammaiset tulisi huomioida paremmin.	Huomioimme palautteen, kun teemme yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja seuraavaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.
Arviointisuunnitelmaa tulisi kehittää.	Suunnitelma tarkentuu myöhemmin.

Palaute: Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? 2/2

Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?	Miten palautteeseen pyritään vastaamaan ja miten huomioitiin suunnitelmassa:
<p>Suunnitelman ja yhdyspintatoiminnan kuvauksen pitäisi olla konkreettisempi. Paikalliset ja alueelliset tarpeet ja toimijat tulisi huomioida paremmin.</p>	<p>Vastaamme moniin näistä toiveista vuosien 2024-2025 aikana, kun toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa. Dia 10 kutsuu toimijat yhteistyöhön, jossa tekemään avun ja tuen karttoja. Tähän työhön liittyy tarkempi yhdyspintatoiminnan kuvaaminen. Konkretisoimme yhdyspintatoimintaa myös toteuttamalla kuntien, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Pohteen strategista yhteistyösopimusta.</p> <p>Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena hyvinvoinnin edistämisen yhteistyö on murroksessa. Murros on suuri myös Pohteen sisällä. On paljon hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä asioita, joissa ei vielä ole Pohteen sisäistä toimintamallia. Niiden rakentaminen vie oman aikansa. Hyvinvointialueisiin kohdistuvat säästöpainee eivät nopeuta tätä työtä.</p> <p>Pohteen on helpompi konkretisoida yhteistyötä muiden kanssa sitten, kun Pohteen sisäiset toimintamallit alkavat selkeytyä. Rakennamme sisäisiä toimintamalleja koko ajan resurssien sallimissa rajoissa (esimerkiksi kaatumisen ehkäisy, etäelintapaohjaus).</p>
<p>Pohteen toimenpiteet tulisi kuvata selkeästi ja konkreettisesti. Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman vaikutukset hyvinvoinnin edistämiseen tulisi arvioida. Suunnitelma liitteineen on epärealistinen ja ristiriidassa Pohteen muun toiminnan ja realiteettien kanssa.</p>	<p>Pohde toteuttaa hyvinvoinnin edistämistä osana perustyötä ja niillä resursseilla,</p> <ul style="list-style-type: none"> • joita on käytettävissä • jotka on taloudellisesti mahdollista kohdentaa hyvinvointia edistävään työhön ja toimintaan.
<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimeen liittyviä dioja pitäisi vähentää tai ne pitäisi poistaa. / Kerrointa tulisi avata enemmän. Kertoimen kautta tulevaa rahoitusta pitäisi korvamerkitä hyvinvointia edistävälle työlle.</p>	<p>Aluevaltuustolla on lakisääteinen velvollisuus käsitellä hyvinvointisuunnitelmaa. Kerrointa koskevat tiedot ovat oleellisia päätöksentekijöille ja ylimmälle johdolle.</p> <p>Kertoimen rahoituksen korvamerkinästä on käyty jonkin verran keskustelua. Ainakaan toistaiseksi rahoitusta ei ole päätetty korvamerkitä.</p>
<p>Järjestöyhteistyötä tulisi kehittää.</p>	<p>Pohteen järjestöyhteistyön koordinaattori on lukenut järjestöyhteistyötä koskevan palautteen. Hän huomioi sen työssään.</p>

Kiitos yhteistyöstä

